

μ μ

1952

μ

μ

«

,

μ

»

μ

,

μ

,

μ

μ

μ

.

μ

μ

.

2008

,

μ

μ

(www.solega.gr)

,

(www.wif.gr)

μ

μμ

,

(www.etp.gr),

μ

μ

.

μ

«...κι όταν θα διαβάσω και πάλι αυτές τις γραμμές, τότε θα εστιάσω και πάλι σε κάποια πράγματα της ζωής του.. και μετά θα τις ξαναδιαβάσω και θα διαπιστώσω κάποια άλλα.. και ύστερα θ' ανατρέξω σε αυτά που συγκράτησε ο νους, όχι επειδή μου έκαναν εντύπωση, αλλά για κάτι άλλο.. ανομολόγητο ίσως.. μου θυμίζουν.. εμένα!!..»

Εν αρχή..

μ , μ .
μ , μ .
μ μ , μ
μ μ . μ ,
μ μ « » . μ
μ , μ
.
- , μ .
μ μ μ , ,
.
μ , ,
μ μ , μ μ .
μ , ,
μ . μ μ .

Και δέν άντέχω, θά τ' άκούσης όλα,

τίποτα δέν έσκέπασεν ή λήθη.

Θά σου τά πώ σαν ένα παραμύθι

καρδιά μου έρημική κι' όνειροπόλα.

Μαρία Πολυδούρη

1958 μ

7 μ

.
 , μ , ,
 μ μ μ μ μ .
 μ μ μ μ μ
 , μ μ 20-30 μ μ
 μ , μ μ
 μ . μ
 , μ μ , μ μ
 μ . μ .
 μ μ μ , , μ μ'
 , μ μ μ μ
 μ . μ
 μ μ μ μ μ
 μ . μ
 .
 μ . μ ,
 μ μ μ μ μ ,
 μ μ μ .
 , μ ,
 μ , μ μ
 μ μ μ
 « » μ , μ μ .
 , μ μ μ
 μ . « » μ .

, , μ μ ,
μ μ . μ μ .

μ .
μ .

, , μ μ ,
μ .

μ .

μ , μ

μ , μ

, μ μ μ ,

μ , μ μ ,

μ , .

μ , μ ,

μ . μ , μ ,

.

μ μ μ μ

μ ;

μ μ

μ

μ

μ

μ

μ

μμ

μ

μ

.

,

μ

,

μ

.

μ

μ

,

«

».

μ

.

Ελένη

μ μ μ μ μ ,
, ,
μ . μ
μ μ μ μ
, , ,
μ ,
μ ,
μ .
μ .
μ μ μ , μ
, μ μ μ μ ,
, μ
μ .
μ μ μ μ .
, μ μ
« », μ
μ μ
μ μ
; μ .
, μ
μ μ
μ μ .

μ . μ
 ; μ μ μ μ
 μ μ ,
 μ , μ μ , μ ... μ μ
 . μ μ μ μ .
 , μ , μ μ .
 μ μ , μ ,
 μ μ μ μ ,
 μ μ μ μ ,
 . μ , μ
 .

Σαν σύννεφο σε σκέφτομαι, σαν πρωινή δροσούλα

Και μέσα μου βλαστάρια ανθούν, πανσέδες, ρόδα, γιούλια.

Σαν ένα αγρό σ' αναπολώ, μ' όμορφα χαμομήλια

Και πεταλούδες που και που, σιμά στα δυό σου χείλια.

Και χελιδόνια, ναι κι αυτά, που χάρη φτερουγίζουν

Στου αέρα την ανεμελιά, ζεστές φωλιές να χτίζουν

Ακόμα πιο σε νοσταλγώ, σαν φως που αργά χαράζει

Ακτίνες ήλιου και Θεού, να θάλπουν το αγιάζι.

Και μια αλήθεια θα σου πω, όταν βρεθείς κοντά μου

Πως την γαλήνη μου έφερνες, σαν ήρεμα μου έπαιρνες

Ψυχή, καρδιά και όνειρα ως τάματα γλυκιά μου.

Μέσα από τους ποιητές..

ΞΕΧΑΣΤΗΚΑΝ...

*Ξεχάστηκαν οι Ποιητές στις μαύρες συνειδήσεις
ο χρόνος πήρε μακριά τα λόγια τους που ήταν σοφά
δίχως τις εξηγήσεις...*

*Ξεχάστηκε απρόσμενα
πρώτος ο Γιάννης Ρίτσος
και ξεχασμένος βρίσκεται
ο Γιώργος Σαραντάρης.
Ξεχάστηκε η της αρχοντιάς
Μαρία Πολυδούρη
και μες στους μαύρους τους καιρούς
ο Νίκος Καββαδίας
Ξεχάστηκε αργά κι αυτός
ο Μ. Αναγνωστάκης
Ξεχάστηκε το πέρασμα
του Κώστα Καρυωτάκη
Ξεχάστηκαν οι Ποιητές...
δεν ντρέπεστε λιγάκι;*

μ , μ , μ
μ , μ , μ
μ , μ , μ
μ , μ , μ
μ , μ , μ

-« ;»

-« !!!» μ μ .

μ . μ .

-« ! !!» .

μ

μ . μ «άξιον εστί το τίμημα»
μ «μια πατούσα που σύναξε σοφία στην
άμμο» .

μ , μ , μ
μ , μ μ .
μ μ μ μ
μ μ μ μ .

«μ μμ » μ μ

μμ . ;

μ μ μ .

μ μ μ μ , μ

:

-« μ , μμ .»

-« !!» .

μ μ μ .

, μ , μ

, μ μ

:

Μέσα στις θαλασσινές σπηλιές / υπάρχει μια δίψα υπάρχει μια αγάπη/υπάρχει μια έκσταση,

όλα σκληρά σαν τα κοχύλια / μπορείς να τα κρατήσεις / μες στη παλάμη σου.

μ μ μ μ ,

, μ μ μ .

Τὸ ἴδιο ποτήρι μου κερνᾶ τὴν πίκρα καὶ τὴν ἡδονή.

Ὅταν τὴ μία συναπαντῶ κ' ἡ ἄλλη δὲν ἀπολείπει.

Ὅμοιος βαρὺς ἕνας παλμὸς βαθιὰ τὰ στήθη μου δονεῖ

κ' ἔφτασε νὰ μὴν ξέρω πιά τί 'ναι χαρά, τί λύπη..

μ μ

:

Δεν τραγουδῶ παρά γιατί μ' ἀγάπησες

σε περασμένα χρόνια.

Και σε ἥλιο, σε καλοκαιριού προμάντεμα

και σε βροχή, σε χιόνια,

δεν τραγουδῶ παρά γιατί μ' ἀγάπησες.

μ μ μ
μ , μ ,
μ ,
; μ ;
μ . μ ,
μ μ μ
, , μ μ .

μ μ μ μ μ
μ , , μ μ μ .
μ μ μ .
μ , μ μ μ μ μ μ μ . μ
μ μ μ μ μ μ μ .
μ μ μ μ μ μ μ .

*Δροσούλα το ιλαρό το πρόσωπό της
κι εγώ ήμουν το κατάξερο ασφοδίλι.
Πώς μ' έσεισε το ξύπνημα μιας νιότης,
πώς εγελάσαν τα πικρά μου χείλη!*

*Σάμπως τα μάτια της να μου είπαν ότι
δεν είμαι πλέον ο ναυαγός κι ο μόνος,
κι ελύγισα σαν από τρυφερότη,
εγώ που μ' είχε πέτρα κάνει ο πόνος.*

μ , μ
μ .
μ , .

μ , « »
.
μ μ
μ .
μ μ ,
μ
μ
μ μ μ μ μ .

*Σε γύρευα στον ουρανό
στα σύννεφα πιο πέρα
και η καρδιά μου πέταγε
σαν ένα ακούραστο πουλί
σε ξέφρενο αέρα.*

, μ μ
μ .

«ΣΕΜΝΟΤΗΣ» (από τις «Τρίλλιες που σβήνουν»)

*«Την ομορφιά που κλείνω μέσα μου / κανείς δε θέλω να τη νοιώση.
/ Δε θα μπορούσε να τη σίμωνε / χωρίς γι' αυτό να τη πληγώσει. /
Έχω ένα κρίνο, κρίνο ολάνοιχτο / χωρίς καμμιιά σκιά στην όψη. /
Καμμιιά ηδονή δεν επεθύμησε / να το φιλήση, να το κόψη. / Έχω
ένα ρόδο που ζυγιάζεται / πάνω στην ίδια του τη φλόγα / κ' είναι σά*

*νάγινε ολοκαύτωμα / και να σιωπούσε και να ευλόγα. / Μια
μαργαρίτα πούνε αμφίβολη / μ' όλο το ναι που λέει η καρδιά της. /
Μόνον αφήνει να λικνίζεται / παθητικά την ομορφιά της. / Κι' άλλα
λουλούδια πούνε σύμβολα / κι' άλλα μονάχα που μεθούνε / μα
τόσο είναι όλα λεπτοκάμωτα / φανταστικά μόνον ανθούνε. / Την
ομορφιά που κλείνω μέσα μου / κανείς ποτέ δε θα τη νοιώση. / Κι'
αν την πληγώσει θάνατι ανίδεος / κι' ούτε γι' αυτό θα μετανοιώση».*

μ . μ
, μ ,
μ μ .

Στη λαχτάρα των ονείρων..

*Και αν οι καιροί περάσαν και τα χρόνια
μια δίψα μέσα μου, θαρρώ αιώνια
ζητάει νερό για την καρδιά μου
προσμένοντας όλους τους κρουπούς
και να ξεπλύνουν τα όνειρά μου.*

*Δεν είναι όνειρα λερά
ορίζουν μια αγάπη
μα είναι βασανιστικά
γιατί στον κόσμο φάνηκαν
σαν της ζωής φενάκη.*

*Μα η καρδιά μου ζωντανή
τον έρωτα πονάει
κι αν ξωστρακίσαν οι καιροί
μόνη ελπίδα έμεινε
αγάπη να ζητάει.*

μ μ μ μ μ
,
μ , μ μ
.
μ .

*Δεν είναι που 'δες 'κείνο τ' όνειρο, και η καρδιά σου όλο ματώνει
Δεν είναι που νωρίς σβήνει τ' απόβραδο, και το σκοτάδι του σε
μαραζώνει
Είναι που πιο ψηλά, πάνω στα σήμαντρα, ηχούν οι άκρατες
κραυγές κι ελπίδες
Είναι που θέλησες, χωρίς απάγκιο, να τιθασεύσεις καταιγίδες.*

Ελένη Σεμερζίδου

!! !! μ ,
.
μ ,
μ μ . ; .
, μ
μ ,
μ μ . μ ,
μ μ μ μ μ .
μ μ : μ μ ;

μ

:

*Μια ζωή με όνειρα
με μύριες συζητήσεις
δεν φέρανε την Άνοιξη
Και 'γω κλεισμένος στα στενά
ποθώ αναζητήσεις.*

*Μα τι να ξέφτισε μετά
τι χάθηκε στο δρόμο
ήτανε όλα νοητά
μα έτσι με οδήγησαν
στο δάκρυ και στον πόνο.*

*Χωρίς απάγκιο είπε αυτή
το βió μου που γνωρίζει
τι εγώ ανέμελο πουλί
στα πέρατα ξεχάστηκα
στον δρόμο που τσακίζει.*

*Τώρα ακόμα αναζητώ
και ελπίζω ακόμα κάτι
που θα μου φέρει ομορφιά
σ' αυτήν την άτακτη ζωή
και δεν είναι άλλο από αυτή,
Την όμορφη Αγάπη.*

«Όταν κάποιος μας πληγώνει, πρέπει να το γράφουμε στην άμμο όπου οι άνεμοι της συγνώμης μπορούν να το σβήσουν. Αλλά όταν κάποιος κάνει κάτι καλό για μας, πρέπει να το χαράζουμε στην πέτρα, όπου κανένας άνεμος δεν μπορεί να το σβήσει».

;

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

Δεν ξέρω

Εγώ, τον ουρανό τον κοιτάξα

Την ώρα που ο Ήλιος απ' τις γρύλιες μου μιλούσε

Ελένη Σεμερτζίδου

!

μ

μ

μ

μ

;

μ μ μ μ . «Δεν
ξέρω», μ . μ ,

μ , ,
μ μ . μ μ μ ,

μ μ , μ , μ μ ,

μ , μ
-«»

μ μ μ

μ μ μ

μ ... ;

μ μ μ «

μ ».
μ μ μ

μ . μ μ ,

μ μ ' . μ
μ μ .

μ « μ
μ »

-« μ !» μ .
μ .

μ μ μ .

μ

Μόλις πεθάνει

Ή αγάπη

Θέλει σιωπή μεγάλη

Γιὰ νά 'βρει στην άκρη τοῦ πόνου

Τὴν περίφημη λίμνη

Τὴ λήθη.

μ μ .

«Μόλις πεθάνει μια αγάπη θέλει σιωπή μεγάλη» μ .

μ , μ μ μ .

μ μ .

μ ,

μ .

μ :

Δέν εἴμαστε ποιητές

Σημαίνει ἐγκαταλείπουμε τὸν ἀγῶνα

*Παρατᾶμε τὴ χαρὰ στοὺς ἀνίδεους
Τὶς γυναῖκες στὰ φιλιὰ τοῦ ἀνέμου
Καὶ στὴ σκόνῃ τοῦ καιροῦ
Σημαίνει πὼς φοβόμαστε
Καὶ ἡ ζωὴ μας ἔγινε ξένη
Ὁ θάνατος βραχνάς.*

μ
μ
μ μ μ
μ μ μ μ μ
μ μ μ μ μ
μ μ μ μ μ
μ μ μ μ μ
μ μ μ μ μ

*Ἄς ἦταν νὰ ῥχονταν τὸ χᾶδι σαν εὐχή
Ὅπως ἡ μάνα, ὅταν τὸ βρέφος νανουρίζει
Ἄς ἦταν νὰ ῥμουνα απ' ὅλα ἓνα παιδί
Καὶ νὰ ῥχα πάντα ἓνα παιχνίδι νὰ γυαλίζει.*

μ μ μ

μ , μ μ . μ ,
μ , μ μ μ ,
μ μ μ μ « μ » . μ
μ ;
μ μ , μ μ μ ,
μ μ . μ
μ

: *Ας ήταν να 'μωνα απ' όλα ένα παιδί!!*

:

*Το όνειρο τούτης της ζωής
μιλάει για περασμένα
μιλάει για τους κρυφούς καημούς
που σώπασαν όταν μετά
φάνηκαν τα χαμένα,*

*Και έμεινε σαν άνεμος
Για πλάνες εξηγήσεις
όμως θα πω πως της καρδιάς
το όνειρο παρηγοριάς
είναι αυτό το όνειρο
μιας κουρασμένης λήθης.*

*Σε γνώρισα ένα πρωί
σ' αρχή ενός χειμώνα
Τα λόγια σου είχαν ζεστασιά
Και φέραν τόση ομορφιά
Όση μια ανεμώννα.*

*Έκτοτε πάντα τριγυρνώ
Μες στη δική σου σκέψη
Και διαρκώς αισθάνομαι
Ότι η καρδιά μου πάλλεται
Στο πόσα ο νους μας συναντά
Και πόσα θε να δρέψει*

μ :

«Πώς να σου πω το σ' αγαπώ», ένα ερωτικό ποίημα που έγραψε ο Άγγελος Σπάθης και μας θυμίζει με απλά λόγια το πραγματικό νόημα της αγάπης, που γεμίζει την ψυχή με ελπίδα και όμορφες σκέψεις.

Ο έρωτας εξυμνείται συνεχώς με ποιήματα, γιατί όσο κι αν οι εποχές αλλάζουν, η τέχνη και ειδικότερα η ποίηση και η μουσική μπορούν να εκφράσουν το βάθος των συναισθημάτων και των σκέψεων όσο τίποτα άλλο.

Το ερωτικό ποίημα «Πώς να σου πω το σ' αγαπώ» δείχνει την ευαισθησία του ποιητή, αλλά και όλων μας μπροστά στο μεγάλο σ' αγαπώ.

βλέπεις, καθώς λένε με το πρώτο.»

μ

, μ

, μ μ

μ , μ

μ

μμ μ .

μ

μ .

μ

μ

Η

μ

,

μ

μ

μ

.

μ

μ

μ

μ .

μ

μ

.

μ

;

μ

;

μ

μ .

μ

μ

μ

:

Να ταιριάξουμε του πλοίου τα κατάρτια, τα κουπιά

Ένας ναύτης, κρεμασμένος, το πανί να κουμαντάρει

Απ' τα βράχια και τις ξέρες, να τραβιέται στ' ανοιχτά

Κι όταν ήλιος ανατέλλει, πιο μακριά να τ' οδηγάει.

!! μ μ , μ
μ μ
μ . μ
μ μ μ μ , μ
μ , μ μ
μ . μ
μ
μ μ μ . μ μ
μ .

"Φαίνεται πια πως τίποτα - τίποτα δεν μας σώζει..."

ΚΑΙΣΑΡ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

« » , μ ,
μμ
μ μ μ ,
μ :

Κάτι που θα 'κανε τα υγρά, παράδοξά σας μάτια,

μ . μ

, μ

μ

*Περπατησιές πάνω στο χώμα το νωπό
Αύρα και γλίστρησε η σκιά του φεγγαριού
Στην άμμο έγραψες τα λόγια ενός παιδιού
Πέρασαν ... Σβήστηκαν ... Στο αλμυρό το χάδι
Πού να 'σαι, τώρα, που τα πάντα έχουν χαθεί;
Ποιανής βαρκούλας τρεμοπαίξει το πανάκι;
Έρθε κι εκείνη η απρόσκλητη σιγή
Να μου παγώσει την καρδιά με το σκοτάδι.*

, μ

μ

μ

μ

μ

μμ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

! μ
μ μ

Μές στην κλειστή μοναξιά μου

Έσφιξα τή ζεστή παιδική σου άγνοια

Στήν άγνή παρουσία σου καθρέφτισα τή χαμένη ψυχή μου.

μ . μ ;
μ , μ
μ . μ ' μ
μ .
μ μ . μ !
μ μ μ ,
μ μ μ ;
μ μ μ
μ .
μ μ μ .

Μιλῶ γιά τίς ξυπόλυτες μάνες που σέρνονται στά χαλάσματα

Γιά τίς φλεγόμενες πόλεις τά σωριασμένα κουφάρια στους δρόμους

Τούς μαστροπούς ποιητές που τρέμουνε τίς νύχτες στά κατώφλια

μ μ . μ , μ
μ μ ,

μ , μ μ
μ , μ
μ .

*Κρύφτηκε τότε η χαρά
πριν τη χαρά μου δώσει
έμεινε σαν παρηγοριά
στο θυμικό μου που σιωπά
ενός τσιγάρου η γνώση.*

*Δεν ήμουν ένθερμο πουλί
όταν πουλιά πετούσαν
ως μαραμένο στο κλουβί
τιτίβισμα δεν άκουγαν
και όλα τους σιωπούσαν*

*Μα ήλθε η ώρα η καλή
να τραγουδήσω πάλι
γιατί ένα λαμπρό πουλί
μες στην ψυχή μου μίλησε
κι ο κόσμος μου απ' την μοναξιά
ξεπρόβαλε με την καρδιά
και απώθησε τη ζάλη.*

μ , μ μ μ
μ . μ

μ . μ . μ .
μ . μ . μ .
μ . μ . μ .
μ . μ . μ .
« » « μ ».
μ μ . μ .
μ μ μ .
μ . μ .
μ .
:

*Ελένη,
Κάποια όνειρα και στοχασμοί μεγάλοι
Ωθούν το χέρι στη γραφή
Και με μια γεύση από κρασί
Μεθούνε όλοι οι άλλοι.
Σε σκέφτηκα να τραγουδάς
Να σεργιανάς στις σκέψεις
Μ' ένα μπουκέτο της χαράς
Αλλά και χτύπους της καρδιάς
Να αβροκεντάς τις λέξεις.*

*Έχει το ποίημα σου καρδιά
Γεύση αλλοπαρμένη
Και τα στιχάκια σου δονούν*

*Όσες καρδιές σιγολαλούν.
Με ένα σύννεφο με μιας
Στο μέλλον τους πηγαίνει.*

*Ελένη ακριβοδίκαιη
Από πηλό πλασμένη ...*

μ

μ

μ

μ

*Ή άνεργία ταιριάζει απόλυτα στους γέρους,
ιδίως όταν είναι λιτοδίαιτοι.
Άν πάσχουν κι από άνοια,
τόσο τó καλύτερο γι' αυτούς.
Θά διεκδικούν παλαβομάρες,
πράγμα που ταιριάζει απόλυτα στους γέρους.*

μ

μ μ

μ

μ

*Μεσοπέλαγα βρήκαμε ν' αναθέσουμε τή σωτηρία μας
σέ μιάν όμορφη παρθένα, προστάτιδα πόλης.*

μ

;

,
 μ ...
 μ .
 μ ,
 ;
 , ;
 μ .
 μ μ μ .
 μ μ μ : μ .
 μ μ μ μ : μ

Αποχαιρετισμός στην μαθήτριά

*"Να 'σαι ευτυχισμένη, πήγαινε, άλλωστε τίποτα δε διαρκεί.
 Να θυμάσαι όμως πάντα πόσο σ' αγάπησα,
 κρατιόμασταν χέρι χέρι μέσα στη νύχτα που ευωδίαζε,
 πηγαίναμε στην πηγή ή τριγουρίζαμε στους λόγγους
 κι έφτιαχνα για το λαιμό σου γιρλάντες μεθυστικές*

, μ μ μ
 μ
 μ μ
 , μ
 μ μ μ
 , μ μ .
 μ

.
 μ μ μ
 . μ μ
 . μ μ μ
 μ . μ μ
 μ :

*Σαν άνεμος μου τίναξε ο έρωτας τη σκέψη
 σαν άνεμος που σε βουνό βελανιδιές λυγάει.
 Ήρθες, καλά που έκανες, που τόσο σε ζητούσα
 δρόσισες την ψυχούλα μου, που έκαιγε ο πόθος.
 Από το γάλα πιο λευκή
 απ' το νερό πιο δροσερή
 κι από το πέπλο το λεπτό, πιο απαλή.
 Από το ρόδο πιο αγνή
 απ' το χρυσάφι πιο ακριβή
 κι από τη λύρα πιο γλυκιά, πιο μουσική...*

μ μ μ
 μ , μ ,
 μ μ μ
 . μ μ μ
 . !!

μ

μμ .

μ

, μ

μ

μ

μ .

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ .

μ

...

μ

μ

μ

μ μ ,

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ

μ .

, μ

μ

!

μ

μ

μ

μ μ μ

-« μ μ

μ

.»

Είσαι μια όαση ζωής
Γλυκιά μια παρουσία
Έχεις τριαντάφυλλο καρδιά
Και στις θλιμμένες μου στιγμές
Καλείς την ευτυχία.

Ο κόσμος σου είναι γυμνός
Το βλέμμα σου όλο τάξει
Και πάντα θα 'μια βέβαιος
Πως μόνον ο γλυκός καημός
Κ' η αγάπη σου ταιριάζει.

μ ;
μ μ , μ μ , μ .
μ μ μ μ .
μ μ μ μ .
-« ; !!» .
μ μ ,
μμ μ μ μ .
μ , μ μ μ , .
μ .
μ μ μ . μ
μ .
μ .

, μ μ
 μ . ,
 , μ μ , μ
 . μ μ , μ
 μ μ μ .
 μ ,
 μ .
 . μ μ
 μ μ .
 μ , μ .
 μ μ .
 μ μ .
 ; , μ
 μ .
 . μ .
 μ μ , μ
 .
 -« !!» μ , μ μ
 μ μ .
 μ , μ μ
 :

«ΑΥΤΟΣ ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας!»

*Τι να 'μεινε τώρα απ τα παλιά;
 Μια προτομή μπροστά μου
 μέσα στο χώρο τον ψυχρό
 στο άβολο μα και λιτό*

μ
μ ;
μ ,
μ ,
μ ,
μ ,
μ « ;».
! μ :

*Τον λόγο έχει η ψυχή
Μια ώθηση και φτάνει
Να φέρει μυθική αντοχή
Και να 'ναι το συναίσθημα
Αυτό που όλα τα κάνει.*

*Κι ας λεν αυτούς, κάποιοι, τρελούς
Ας λεν πως έχουν λάθος
Η υπερηφάνεια στη ζωή
Έχει να κάνει με ομορφιά
Που κρύβεται στο πάθος.*

μ μ . μ ,
μ , μ
μ μ μ .
μ μ ,
μ , μ .

μ

μ

μ

μ

μ

μ'

μ

μ μ

μ , ,

:

Έλα! Έλα σε μένα, το μπορείς!

Αυτό το όνειρο δεν πέθανε ακόμη!

Μην μπεις σε κείνο τ' άδειο τρένο της γραμμής

Βαπόρι γκρίζο μην σε πάρει, σαν το χιόνι

Έλα! Έλα! Ξημέρωσε γλυκά! Η χαραυγή!

Η άγια μέρα! Χελιδόνι κελαηδάει!

Λευκή, ουράνια κι αγέρωχη ψυχή

Αυτή που δένει την καρδιά με μια ανεμώνη.

μ ' ,

μ

μ

Μα να μην ειν' το τέλος..

μ μ , μ
μ , μ μ
μ ,

24-7-1929. Αὐτὸς ποὺ αὐτοκτονεῖ γιατί τοῦ ἦρθε μιὰ μεγάλη λύπη στη ζωὴ, αὐτὸς εἶνε ἕνας ἀνάξιος τῆς ζωῆς, δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν ἔχη δεχτὴ καθόλου. Εἶνε ἕνας μικρόψυχος. Ἐξαιρῶ ὅσους αὐτοκτονοῦν γιατί εἶνε ἄρρωστοι, εἴτε σωματικά, εἴτε ψυχικά. Φυσικά εἶνε ταπεινωτικὸ νὰ ζῆ κανεὶς στὸ περιθώριο τῆς ζωῆς, κι' ὅμως νὰ ζῆ! Μὰ δὲν πρόκειται γι' αὐτούς, τώρα. Ὁ πόνος εἶνε τὸ φριχτὸ καὶ τὸ μεγάλο δῶρο. Νὰ τὸν δεχτῆς γιὰ νὰ στραγγίσης τὴ ζωὴ ὡς τὴν τελευταία σταγόνα. Νὰ τὸν δεχτῆς γιὰ νὰ παλαίψης, ὁ ἀγώνας εἶνε ἡ ζωὴ. Ἡ ἀντίδρασή σου σὲ κάθε χτύπημα εἶνε μιὰ νίκη, ὅσο κι ἂν χάνεις λίγο λίγο ἔδαφος, γιατί βέβαια ἐσύ θὰ ἐξαντληθῆς ὄχι ἡ ζωὴ.

Μὰ αὐτὴ ἡ ἀπεγνωσμένη προσπάθεια, τὸ κατανάλωμα τῆς ψυχῆς μας, τῆς ζωῆς μας ὅλης, τί ἀφάνταστα φριχτὸ καὶ τί σεμνὰ μεγαλειώδες! «Καθῆκον» λέξις τριμμένη, σχεδὸν χωρὶς οὐσία καὶ μισητή. Τί ἀνύψωμα θ'ἔπρεπε νὰ τῆς δώσω, τί ντύσιμο νὰ τῆς κάνω –μᾶλλον τι ξεντύσιμο- γιὰ νὰ τὴ δώσω στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς! Ἕνα καθῆκον εὐγενείας. Εἶνε εὐγένεια τὸ δόσιμο στὴν καταστροφὴ τῆς ζωῆς. Πόσες γωνιῆς τῆς ψυχῆς σου θὰ φωτισθοῦν, τί ἐξαῦλωμα, ἐξαγίασις ὁ σπαραγμὸς, ἡ συντριβή, ἡ ταπεινωσύνη. Στὸ βάθος τοῦ πόνου ὀλοένα, ποὺ νὰ τελειώνουν ὅλα μπρὸς στὰ μάτια σου, ποὺ

νά σου λείπει ή πνοή, που νά νιώθης κάθε στιγμή τή λόγχη στα σπλάχνα, έτσι πέρνεται ή μεγάλη γαλήνη τής μορφής και τò φωτοστέφανο τής Ζωής: ένας άξιος άνθρωπος! Έτσι μόνο θ' άξιωθής, όταν ή μεγάλη στιγμή φτάση, νά καταλάβεις βαθιά ότι έζησες, ότι τή Ζωή τήν πήρες όλη, ότι τόσο τήν έξάντλησες, ώστε αν κανείς σου πρότεινε ένα ξαναγύρισμα νά άρνηθής με κάθε είλικρίνεια και άπλότητα.

[Αυτή είνε ή μεγάλη στιγμή. Η άναμονή του θανάτου για τή δικαίωση, τήν άνάπαυση, άπέριττη και ώραία.]

μ . μμ !!

Μαρία Πολυδούρη - Άνεπίδοτη έπιστολή

« ύ ό ί ό μμ μ
ό μ ύ έ έ
έ έ μ ...»

Έμ

Άγαπητοί φίλοι!

Ίσως τò γράμμα αυτό νά μήν διαβαστεί ποτέ, από κανέναν, αλλά στ' αλήθεια δέ με νοιάζει. Ίσως μέχρι νά φτάσει στα χέρια σας νάχω πειά όλότελα ξεχαστή άπ' όλους. Άλλά, ούτε δά κι' αυτό τò τελευταίο με νοιάζει. Έξάλλου, δέν έχω και πολλά νά σάς πώ, θέλω μόνο νά σάς θυμίσω ότι κάποτε υπήρξα. Κάποτε υπήρξα κι' ήμουν και ζωή και θάνατος μαζί. Και ζωή και Χάρος ήμουν!

Ἐξησα, τόμολογῶ, μιὰ ζωὴ δηλητηριασμένη, γι' αὐτὸ θαρρῶ ἀποφάσισα νὰ τὴν ἐγκαταλείψω. Ἐκεῖνο ποὺ γιὰ τοὺς ἄλλους ἦτανε ζωὴ, γιὰ μένα θάνατος ἦταν. Γεννιόμουν καὶ πέθαινα κάθε μέρα, ὥρα καὶ στιγμή. Ζοῦσα μὲ τὸ θάνατο, ζοῦσα γιὰ νὰ πεθάνω, μὰ τουλάχιστον δὲ ζοῦσα νεκρὴ ὅπως οἱ γύρω μου, τὰ μικρὰ ἀστεῖα ἀνθρωπάκια ποὺ λέγαν πῶς μ' ἀγάπησαν, κι' ἄς μὴν μπόρεσαν ποτέ, κι' ἄς μὴν τόλμησαν ποτέ νὰ διαβάσουν τὴν ψυχὴ ποῦ κρυβε περισσότερο φῶς καὶ σκοτάδι μέσα της. Κατὰ βάθος μὲ φοβόντουσαν καὶ δὲν ἀργοῦσαν νὰ τραποῦν εἰς ἄτακτον φυγὴν. Δὲν ἄντεχαν νὰ μὲ κοιτοῦν κατάμματα, μὴν τύχει καὶ τοὺς κλέψω τὴν ψυχὴ τους.

Ἀγαπήθηκα, ἀγαπήθηκα πολὺ, μὰ μπορεῖ ποτέ κανεὶς νὰ φαντασθῆ ὅτι λυπόμουν βαθεῖα ὅταν καταλάβαινα ὅτι μ' ἀγαποῦσαν; Ἐγώ, ἴσως νὰ μὴν ἀγάπησα ἀρκετά, ὄχι ὅσο ἔπρεπε. Τὸν ἰδανικό μου ἔρωτα θαρρῶ τὸν ἐξησα στὴ φαντασία μου. Ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ ἀγάπη γεννήθηκαν τὴν ἴδια μέρα. Αὐτὸ τὸ ἔνιωθα μέσα μου, κι' ὅμως δὲν πίστευα ὅτι θὰ ὑπῆρχε μέρα ποὺ θὰ μοῦ ἀποδείκνυε ὅτι ἀγαποῦσα ἀληθινά. Δὲν εἶνε στ' ἀλήθεια τραγικό, μιὰ μεγάλη εἰρωνεῖα, νὰ μιλοῦν γιὰ τὴν ἀγάπη ἀνθρωποὶ ποὺ δὲν τὴν γνωρίζουν καὶ νὰ σιωποῦν ἐντελῶς κείνοι ποῦ νοιώθουν τὴν ψυχὴ τους νὰ πνίγεται στὸ πόνο της;

Πολλοὶ λέγαν ὅτι ζοῦσα μεσ' στὸ κεφάλι μου. Κάτι ἔπρεπε νὰ ποῦν κι' αὐτοί... Πῶς ἄλλως θὰ μὲ κατέτασσαν σὲ συγκεκριμένη κατηγορία ἀνθρώπων; Ἄνθρωποι, ἀνθρωπάκια! Ἡ ζωὴ ἓνα τεράστιο ψέμα ποὺ ἄλλοι τὸ ἀγαπᾶνε κι' ἄλλοι - οἱ λίγοι - προσπαθοῦν νὰ τὸ κάνουν ἀληθινὴ ζωὴ. Ἐσεῖς, ἀγαπητοὶ ἀγνωστοὶ μου φίλοι, πῶς ζεῖτε; Ζεῖτε; Μιὰ φάρσα, αὐτὸ ἦταν ἡ δικιά μου ζωὴ. Κανεὶς δὲν τὴν κατάλαβε. Γεννήθηκα χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἐξησα στὸ

περίπου, και σκηνοθέτησα τὸ θάνατό μου. Κι' ὅμως ἀγαπούσα τὴ ζωὴ, ἀλλὰ πάντα αὐτὴ μοῦπαιρνε ὅ,τι ἄλλο ἀγαπούσα. Μοῦ ἔλειπε πάντα μιὰ καρδιά πού νὰ πονῆ γιὰ μένα. Κι ἦταν δύσκολο, δύσκολο πολὺ νὰ ζῶ μονάχη μου μέσ' σ'ένα κόσμο τόσο παράλογο προσκολλημένο στὰ μικρά της ζωῆς καὶ στὸ τίποτα. Ἦμουν ἄνθρωπος σὰν παράσιτο, σὰν μαῦρο ζωτικὸ πού ἔχασε τὸ δρόμο κι' ἀντὶ νὰ ταξιδέψει στὸν ὄνειροκόσμο του, ξέπεσε σὲ τούτη δῶ τὴ γῆ. Μάλιστα, κάποια φορὰ, κάποιος μὲ ρώτησε κρυφὰ ἂν εἶμαι χήρα σὰν φοροῦσα μαῦρα βαρειά. Ἐγέλασα. Ἀλήθεια ἦταν! ἂν μάντεψε τὴν ψυχὴ μου, καλὰ τὴν ὠνόμασε χήρα...

Εἶνε πού θὰ παρακαλοῦσαν νὰ εἶχαν ζήσει στὴν ἐποχὴ μου. Ἐγώ, θάθελα νὰ ζήσω σὲ κάποια ἄλλη ἐποχὴ. Ἐζήσα ἀνάμεσα σὲ μιὰ γενεὰ ἡττημένη. Κάποιοι ἀπὸ μας κἀναν τὸν πόνο στίχο, τὴν ὀργὴ τραγούδι, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τόλμησε... - οὔτ' ἀπὸ μᾶς οὔτ' ἀπ' τοὺς ἄλλους - δὲν τόλμησε νὰ νὰ ξεφύγει ἀπ' τὸ χαραγμένο μονοπάτι, δὲν τόλμησε νὰ πει ὅ,τι στ' ἀλήθεια σκεφτότανε, δὲν τόλμησε νὰ κάνει ὅ,τι στ' ἀλήθεια ἤθελε νὰ κάνει. Οἱ περισσότεροι ἦταν - εἶμασταν - δειλοὶ πού ἔφαχναν ἀπλὰ νὰύρουν τὴν αὐτοεπιβεβαίωσή τους. Κάτι νέοι σκυθρωποὶ κι' ἀνάπηροι. Ὀλίγοι γέροι μὲ κακόβουλο ὕφος. Κάτι δεσποινίδες σαλατολόγοι καὶ ὑπερφίαλοι... Ἀπόκληροὶ τῆς ἀντίληψης... Κι' ὅμως ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ Κ., ὁ μόνος πού θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ μὲ καταλάβει, ἀλλὰ οὔτε καὶ κείνος τόλμησε... Μοῦπε μάλιστα, πῶς μὲ λυπόταν γιὰ τὸν ἀγαπούσα... ὅτι ἦμουν γι' αὐτὸν μιὰ παρηγοριά. Τῶχε ἡ ἐποχὴ, κανεὶς δὲν ἦταν ὁ ἑαυτὸς του! Γι' αὐτὸ θάρρῶ καὶ ἔζησα τόσο μόνη, κι' ἄς εἶχα πάντοτε κάποιους νὰ μὲ συντροφεύουν, ἀδελφία μου σ'ένα πόνο πού δὲ θὰ μπορούσαν ποτὲ νὰ συλλάβουν. Ἐκἀναν τὰ

πάντα για μέ, αλλά ή αγάπη τους ήταν μιὰ θυσία που ποτέ δέν δέχτηκα μέ εὐμένεια κι' οί ἀνησυχίες τους χειροπέδες για μένα. "Πόσο εἶνε ἀστεία ή ζωή μὰ και πόσο ἀστειότεροι εἴμαστε μεῖς που τήν ἀνεχόμεστε τέτοια", ἔγραψα, θυμᾶμαι, κάποτε στο ἡμερολόγιό μου...

Μά, ἀπό τότε ἔχουν πειὰ περάσει χρόνια. Πόσα, δέν ξεύρω, ἀφου ὁ χρόνος δέν ἔχει πειὰ για μέ καμμία σημασία. Τώρα, εἶμαι κάπου ἀλλου και ζω - ἂν τούτη δῶ ή κατάσταση θεωρεῖται ζωή - μέσ' ἀπ' τις ἀναμνήσεις μου. Ξεφυλλίζω τὰ τετράδια του μυαλου και κυττάζω πίσω. Όλα ζητάω τὰ χαμένα, τις μικρές στιγμές, τον ἀγαπημένο... Γυρνῶ τὸ βλέμμα και τον κυττάζω πάντα τὸ δρόμο που ἀφήσαμε. Εἶνε μακρύς, σκοτεινός, γεμάτος δυσκολίες και φρίκη... εἶνε τόσο μακρύς, τόσο δύσκολος... κι' ὅμως - θεέ συγχώρεσέ με - θὰ τον ἔπερνα μέ τήν καρδιά γεμάτη δάκρυα και μεταμέλεια... Μέ τήν καρδιά δεμένη μέ τὰ σίδερα τῆς ἀμαρτίας θὰ ξεκινούσα νὰ σ' εὔρω μοναδική κι' ἀξέχαστή μου αγάπη... Δέ θέλω τίποτε ἄλλο, μόνο νὰ φτάσω, νὰ σταθῶ κοντά σου τόσο που φτάνει για νὰ ἰδῶ... νὰ ἰδῶ τὸ πρῶτο βλέμμα σου ἐκεῖνο που μου ῥιχνες σὰν ἔφτανα... τις μικρούλες ὅλες ἐκεῖνες ρυτίδες στο πρόσωπό σου... νὰ ἰδῶ τὰ χέρια σου ν' ἀπλώνονται σέ μένανε νὰ μέ ἀγκαλιάσουν... νὰ ἰδῶ... νὰ νοιώσω τὸ φίλημά σου... Εἶνε τόσο μεγάλος ὁ καῦμός και εἴμεθα τόσο μικροὶ ἕνας-ἕνας ἐμεῖς οί ἄνθρωποι που τον ἀποτελοῦμεν...

Τὰ λόγια αὐτὰ ἴσως νὰκούγονται σὰν παραλήρημα ἑνὸς ἐτοιμοθανάτου, μά, ἀλοί, δέν μπορῶ νὰ πεθάνω ἀφου εἶμαι ἀπό χρόνια πειὰ νεκρή. Όσο ζούσα, ὅσο ἔζησα, ἤμουνα παιδί. Ἦμουνα ἕνα παιδί ἄμυαλο, μπορῶ νὰ τὸ παραδέχωμαι ἀλλὰ και ποιὸ παιδί δέν εἶνε ἄμυαλο; Ἐνα παιδί εἶμαι ἀκόμη... Ἐνα παιδί που γράφει σέ

σας, τούς άγνωστούς του φίλους, για να τούς πει: να μείνετε πάντα παιδιά, κι αν είναι δυνατόν άμυαλα παιδιά. Να ζήσετε τη ζωή σας με τρέλλα, να ζήσετε παράλογα, να σκοτώσετε τη λογική πουΐνε ό φονιάς τής χαρᾶς και τής ζωής, να τολμήσετε να κάνετε τὰ δύσκολα, τὰ μεγάλα, τὰ σημαντικά, ν' ακολουθήσετε τὰ δύσβατα μονοπάτια, ν' αφήσετε να θρονιαστεί στην καρδιά σας για πάντα ή άνοιξη και τὸ χαμόγελο στὰ χείλη, ν' αγαπήσετε με πάθος και να καείτε απ' τή φλόγα τής αγάπης σας, να κάνετε τὸν πόνο, τή χαρά, τὴν κάθε σας στιγμή τραγούδι, κι ὅταν ἔρθ' ή ὤρα ή στερνή να πεθάνετε ὄχι από πληξι, αλλά από ειλικρίνεια ὅπως ὁ φίλος τζίτζικας, που τόσο ωραία τὰ ἔλεγε μὰ μεις τὰ παίρναμε για γκρίνια...

Τώρα, καθώς γράφω τίς τελευταίες γραμμές, κυττώ πίσω και άντιλαμβάνομαι πόσο στάθηκα τυχερή: ἔζησα ἐλεύθερη ὅσο καμμιά ἄλλη γυναίκα τής ἐποχῆς μου, ἔκανα πράγματα που δέν ἔκανε καμμιά ἄλλη, κι αγαπήθηκα ὅσο λίγες. Καί, δέν τὸ ξεχνῶ, καθώς τὸ βλέμμα μου ἔσβηνε, ἐκείνη τή μελαγχολική αύγούλα τ' Ἀπρίλη, δέν ἤμουν πειᾶ μόνη. Νέοι που μ' αγαπήσαν ἤρθαν να μ' ἀποχαιρετήσουν και φίλες γκαρδιακές στὸ προσκεφάλι μου ἕνα τελευταῖο τραγούδι να μου χαρίσουν...

Αὐτὸ εἶναι τὸ γράμμα μου στὸν κόσμο που ποτέ δέν ἔγραψε σέ μένα, ὅπως λέει κι ή καλή μου φίλη.

Με αγάπη

Μαρίκα Πολυδούρη»

Αντί επιλόγου

... , μ ' , μ μ
μ , , ...
« ... »

μ ,
« μ », μ
μ , μ μ μ
...

«Για όσο το αντέξω

Για όσο αγαπώ

Δεν βρίσκεται η αλήθεια κει που θέλησες να κρύψεις

Στο βάσανο που έμελε να πέσω να πνιγώ

Αντίλαλος, σαν χάραζε, μου στέργει: «να πιστέψεις!»

μ

